

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE
Ipavčeva ul. 10, 3000 Celje

POZNAVANJE IN UPORABA RAČUNALNIŠTVA V TRETJEM ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU

Raziskovalna naloga

Avtorica:
Tinkara Kozovinc, 1. E

Mentor:
Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

Mestna občina Celje, MLADI ZA CELJE
Celje, 2014

POZNAVANJE IN UPORABA RAČUNALNIŠTVA V TRETJEM ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU

Raziskovalna naloga

Šifra: 3obdobje

Področje: računalništvo

Letnik: prvi

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2014

KAZALO

KAZALO VSEBINE

KAZALO	2
KAZALO VSEBINE	2
KAZALO TABEL	3
KAZALO SLIK	4
ZAHVALA	5
POVZETEK	6
ABSTRACT	7
1 UVOD	8
1.1 NAMEN IN CILJ	9
1.2 HIPOTEZE	9
1.3 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	10
2 TEORETIČNI DEL	12
2.1 TELEKOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA	12
2.2 MEDGENERACIJSKO UČENJE	12
2.3 RAČUNALNIŠTVO	12
2.4 STAROST IN STARANJE	13
2.5 POTREBE STAREJŠIH	13
2.6 PREDNOSTI IN SLABOSTI RAČUNALNIŠTVA ZA LJUDI V 3.	
ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU	15
3 EMPIRIČNI DEL	17
3.1 VZOREC	17
3.2 ČAS RAZISKAVE	17
3.3 OBDELAVA PODATKOV	17
3.4 PREDSTAVITEV IN UTEMELJITEV RAZULTATOV	17
3.5 TERENSKO DELO	37
3.6 INTERVJUJI	38
3.6.1 INTERVJU Z GOSPO MARIJO MASNEC	38
3.6.2 INTERVJU Z GOSPO ALBINCO KMECL	39
3.7 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA	41
4 ZAKLJUČEK	43
5 VIRI IN LITERATURA	45
6 PRILOGE	46

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?	18
Tabela 2: Kje ste izvedeli za tečaj računalništva?	18
Tabela 3: Zakaj ste se odločili za obisk računalniškega tečaja?	19
Tabela 5: Ali vas je kdo spodbudil oz. nagovoril, da obiščete računalniški tečaj?	19
Tabela 4: Ali je za ljudi v 3. Življenjskem obdobju pomembno, če obiskujejo tečaj računalništva?	20
Tabela 6: Koliko znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj?	20
Tabela 7: Katera znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj?	21
Tabela 8: Kaj se želite naučiti?	21
Tabela 9: Katero vrsto računalniškega tečaja obiskujete?	22
Tabela 10: Kako pogosto obiskujete razpisane časovne termine računalniškega tečaja?	22
Tabela 11: Ali imate udeleženci računalniškega tečaja vpliv na razpis časovnih terminov?	23
Tabela 12: S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) pred vključitvijo v računalniški tečaj?	23
Tabela 13: S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) po koncu računalniškega tečaja?	23
Tabela 14: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?	24
Tabela 15: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj spodbudili ljudi v 3. Življenjskem obdobju k aktivni udeležbi pri učenju računalništva	24
Tabela 16: Na čigavo pobudo ste se odločili voditi tečaj računalništva za udeležence v 3. življenjskem obdobju?	25
Tabela 17: Menite, da je možnost vključitve v učenje računalništva v 3. Življenjskem obdobju dovolj velika v slovenskem prostoru?	25
Tabela 18: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj spodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi za učenje računalništva?	26
Tabela 19: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?	26
Tabela 20: Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?	27
Tabela 21: Ali se strinjate, da ljudje v 3. Življenjskem obdobju obiskujejo tečaj računalništva?	27
Tabela 22: Ali je naporno voditi tečaj računalništva za ljudi v 3. življenjskem obdobju?	28
Tabela 23: Zakaj je naporno voditi ta tečaj?	28
Tabela 24: Zakaj menite, da se ljudje v 3. življenjskem obdobju odločijo za tečaj računalništva?	29
Tabela 25: Koliko udeleženci že vedo o računalništvu, preden pridejo na računalniški tečaj?	29
Tabela 26: Katera znanja s področja računalništva udeleženci najpogosteje (v povprečju) že imajo, preden so se vključili v ta tečaj?	30
Tabela 27: Kaj se udeleženci računalniškega tečaja (v povprečju) najhitreje naučijo?	31
Tabela 28: Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?	32
Tabela 29: Zakaj ste se odločili za ustanovitev računalniškega tečaja?	32

Tabela 30: Ste presenečeni o udeležbi števila ljudi na računalniškem tečaju?.....	33
Tabela 31: Ali se strinjate, da je dobro za ljudi v 3. Življenjskem obdobju, če obiskujejo tečaj računalništva?	33
Tabela 32: Zakaj menite, da se ljudje odločajo za računalniški tečaj?	34
Tabela 33: Kako pogosto izvajate računalniški tečaj?	34
Tabela 34: Imate kakšne težave s pridobitvijo učiteljev za vodenje računalniškega tečaja?	35
Tabela 35: Na katere načine privabljate ljudi, da se udeležujejo računalniškega tečaja?	35
Tabela 36: Katero vrsto računalniškega tečaja izvajate?	36
Tabela 37: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?	36

KAZALO SLIK

Slika 1: Udeleženci računalniškega tečaja.....	37
Slika 2: Individualna pomoč udeležencem računalniškega tečaja	37
Slika 3: Intervjuvanje gospe Marije Masnec.....	38
Slika 4: Intervjuvanje gospe Albince Kmecl	40

ZAHVALA

Raziskovalna naloga ne bi nastala, če ne bi bilo določenih ljudi, ki se jim moram še posebej zahvaliti za vse, kar so pripomogli k raziskovalni nalogi.

Najprej in najbolj bi se rada zahvalila svojemu mentorji gospodu Petru Čepinu Tovorniku, dipl. zn., dipl. san. inž., ki mi je pomagal, svetoval skozi celotno potovanje raziskovalne naloge ter bil razumen tudi ob najbolj nerazumevajočih trenutkih.

Hvala vsem ljudem v tretjem življenjskem obdobju, vodjem računalniških tečajev in vodjem univerze za tretje življenjsko obdobje, ki so izpolnili anketni vprašalnik in pripomogli k raziskavi celotne raziskovalne naloge.

Zahvaljujem se tudi vsem udeležencem računalniškega tečaja na Univerzi za tretje življenjsko obdobje Žalec, ki so me tako lepo sprejeli in dovolili, da si ogledam potek tečaja in posnamem nekaj fotografij.

Zahvala gre tudi gospe Mariji Masnec, vodji Univerze za tretje življenjsko obdobje Žalec, da je privolila v intervju, in udeleženci računalniškega tečaja gospe Albinci Kmecl, ki je prav tako zbrala pogum in odgovorila na nekaj vprašanj.

Zahvaljujem se tudi gospe Mirjam Marguč, dipl. m. s., ki je nalogo strokovno pregledala, gospe Franji Dobrajc, prof., ki je naredila prevod povzetka v angleščino, gospe Maji Antonič, prof., za lektoriranje naloge, gospe Nini Lobe Selič, prof. in gospodu Mateju Korenu za tehnično izvedbo ter gospe Smilji Pevec, univ. dipl. biol., za koordiniranje raziskovalne dejavnosti na šoli.

Hvala seveda tudi vodstvu šole, ravnateljici gospe Katji Pogelšek Žilavec, prof., mag. posl. ved, ki podpira raziskovalno dejavnost na šoli.

Hvala vsem!

POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti mnenje ljudi v 3. življenjskem obdobju o računalništvu, pomembnost računalništva za te ljudi in kako bi spodbudili še več ljudi k uporabi računalništva. Cilj je bil, da se spomnimo na tiste, ki jim je težko zaradi nove tehnologije in ozavestiti, da so starejši ljudje še vedno pomembni.

V teoretičnem delu je predstavljen pomen računalništva na splošno in potrebe starejših ljudi.

V empiričnem delu so predstavljeni rezultati 151 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnjevali udeleženci (117) in vodje računalniškega tečaja (14) ter vodje univerz (20) za 3. življenjsko obdobje in 2 intervjuja.

Rezultati so pokazali, da udeleženci računalniškega tečaja v 3. življenjskem obdobju v 84,6% menijo, da je računalništvo zelo uporabno znanje, 74,4% se jih je udeležilo računalniškega tečaja zaradi večje povezanosti z okoljem. Udeleženci in vodje računalniškega tečaja ter vodje univerze za 3. življenjsko obdobje so večinskega mnenja, da je računalništvo v starejših letih zelo pomembno. Več kot četrtina vseh anketirancev meni, da bi lahko še več ljudi spodbudili k obisku računalniškega tečaja preko medijev. Najpogosteje se udeleženci računalniškega tečaja želijo naučiti shranjevanja datotek, največ predhodnega znanja pa imajo s področja prižiga računalnika.

Ključne besede: računalništvo, udeleženci, vodje, univerza za 3 obdobje, tečaj, učenje.

ABSTRACT

The aim of this research work is to find out people's opinion in the third life period about computing, the importance of computer science for these people and how to encourage more people to use computer. The aim was to remember those who find it difficult to use new technology and to make aware that older people are still important.

In the theoretical part is presented the importance of computer science in general and the needs of older people.

In the empirical part are presented the results of 151 questionnaires filled in by the participants (117) and heads of the computer course (14), heads of universities for the third life period and 2 interviews.

The results showed that 84,6% participants of a computer course in the third life period think that computing skills are very useful, 74, 4% attended a computer course for greater interaction with the environment. The majority opinion of participants and heads of computer course and heads of universities of the third life period is that a computer at an older age is very important. More than a quarter of all respondents believe that more people are encouraged to enter a computer course through the media. Most often participants want to learn during the computer course saving files and most of them know how to turn the computer on.

Keywords: computing, participants, heads, university for the third life period, course, learning.

1 UVOD

"The advance of technology is based on making it fit in so that you don't really even notice it, so it's part of everyday life."

(Bill Gates)

"I hate to mention age, but I come from an era when we weren't consumed by technology and television."

(Jimmy Buffett)

Svet okoli nas je danes sama tehnologija, na vsakem koraku nas spremlja, ko gremo v šolo, službo, se peljemo z *avtomobilom*, ko gremo po prehodu za pešce nam *semafor* dovoljuje prečkanje ceste, v gostilni kavo skuha *kavni aparat*, *pečica* nam peče peciva, informacije iščemo s *računalnikom* itd.

Otroci, ki smo se rodili v tem času, smo dobili poimenovanje "otroci tehnologije". Vso tehnologijo spremljamo od malih nog, tehnologija je naše življenje – naprave znamo uporabljati že, še preden pridem v stik z njimi, logična nam je njihova uporaba. Vendar velikokrat pozabimo na tiste, ki prej niso potrebovali tehnologije oziroma je niso imeli na voljo, niti se niso čutili, da bi bili povezani z njo. Bili so navajeni hoditi peš – o avtu verjetno še sanjali niso, ko so želeli nekemu nekaj povedati in je bil bolj oddaljen, niso prijeli telefona v roke in poklicali, morali so se usesti in napisati pismo.

Tisto, kar je najlažje za uporabo, so tudi starejši hitro osvojili, kot je televizija, in tisto, kar je zelo uporabno, na primer avto, vendar ostale nam preproste stvari za uporabo so za njih veliko bolj zapletene, računalnik ima toliko funkcij, sistemov itd., da jih niti ne znajo naštet, kaj šele uporabljati. Na vsak obisk, ko sem prišla k babici, me je najprej prosila za pomoč pri računalniku, čez čas pa se je odločila, da bi tudi sama rada znala uporabljati računalnik, zato je začela obiskovati tečaj računalništva. Od takrat naprej se samo pohvali, kaj vse že zna uporabljati na računalniku, zato me je zanimalo, kako vse to poteka, koliko je zares teh ljudi, ki potrebuje pomoč pri učenju, kaj se učijo, kako hitro se naučijo, zakaj se odločijo obiskovati tečaj... Tako sem s pomočjo svojega mentorja že pridobila raziskovalni problem, ki me je zelo zanimal.

1.1 NAMEN IN CILJ

V raziskovalni nalogi sem želela izvedeti:

- mnenje ljudi v 3. življenjskem obdobju o računalništvu;
- pomembnost računalništva za ljudi v 3. življenjskem obdobju;
- zakaj se učijo računalništva;
- kakšno je njihovo znanje – uporaba in poznavanje, pred in po računalniškem tečaju in
- kako bi spodbudili še več ljudi k uporabi računalništva.

Cilj raziskovalne naloge je bil, da se spomnimo tudi na tiste, ki jim je danes teže zaradi nove tehnologije. Cilj je tudi, da bi se mladi zavedali, kaj vse nam je ponujeno in tega ne cenimo ter se ne oziramo na tiste, ki jim je težje.

1.2 HIPOTEZE

Preden sem začela anketirati ljudi, sem si postavila 5 trditev, ki sem jih oblikovala v hipoteze:

Hipoteza 1: Več kot polovica udeležencev računalniškega tečaja v 3. življenjskem obdobju meni, da je računalniško znanje nepotrebno, čeprav se zavedajo, da brez tega znanja danes ne gre.

Hipoteza 2: Več kot četrtnina udeležencev računalniškega tečaja se je zanj odločila zaradi pošiljanja e-pošte.

Hipoteza 3: Več kot polovica udeležencev in vodij računalniškega tečaja ter vodij univerze oz. društev za 3. življenjsko obdobje se popolno strinja, da je za ljudi v 3. življenjskem obdobju dobro, če obiskujejo tečaj računalništva.

Hipoteza 4: Več kot polovica udeležencev in vodij računalniškega tečaja ter vodij univerze oz. društev za 3. življenjsko obdobje meni, da bi preko okroglih miz v šolah lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki.

Hipoteza 5: Več kot četrtnina udeležencev ter vodij računalniškega tečaja meni, da bi preko medijev lahko še več ljudi spodbudili k uporabi računalništva.

1.3 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Preden sem začela z delom, sem si želela ogledati, kako v praksi poteka izvedba računalniškega tečaja, da bi dobila občutek za začetek raziskovalne naloge, zato sem s svojo babico odšla na tečaj in tako se je vse začelo.

Zastavila sem si nekaj vprašanj in nanje odgovorila ter tako oblikovala hipoteze.

Za zbiranje podatkov o poznavanju in uporabi računalništva v 3. življenjskem obdobju sem izbrala anketni vprašalnik, zato sem lahko izločila nekatera vprašanja in se posvetila glavnim. Z mentorjem sva se s pogovorom dogovorila, da bom njihovo znanje preverila iz več zornih kotov, zato nisem vprašanj zastavila samo udeležencev računalniškega tečaja, ampak tudi vodjam računalniškega tečaja, ki jih spremljajo od prvega koraka, in vodjam univerz oz. društev 3. življenjskega obdobja, ki so ustanovili tečaj. Ker nisem želela znanja in uporabe računalništva udeležencev preveriti samo skozi vprašanja in odgovore, sem jim zastavila izziv – spletno anketo.

Tako so se na tečaju poleg predpisanih in zastavljenih učnih snovi, naučili še nekaj novega. Zanj pa se nisem odločila le zaradi novega izziva udeležencem, ampak tudi, ker je hitra in enostavna. Oblikovanje anketnih vprašalnikov ni bilo preveč zahtevno, saj sem točno vedela, kaj želim izvedeti, potem pa sem s pomočjo mentorja preko e-maila razposlala spletne povezave anketnih vprašalnikov, ki sem jih naredila na <http://www.mojaanketa.si/>, in sicer:

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UDELEŽENCE RAČUNALNIŠKEGA TEČAJA:
<http://www.mojaanketa.si/anketa/426195856/>

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA VODJE RAČUNALNIŠKEGA TEČAJA:
<http://www.mojaanketa.si/anketa/429342518/>

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA VODJE UNIVERZ OZ. DRUŠTEV ZA 3. ŽIVLJENSKO OBDOBJE: <http://www.mojaanketa.si/anketa/429363369/>

Zaradi izbire spletnih anket je bilo zbiranje podatkov lažje, saj mi je računalnik sam predstavil rezultate odgovorov, jaz sem jih morala le grafično obdelati in predstaviti. Prebrala sem nekaj diplomskih del, ki imajo podobno temo, kot je moja, da sem lažje usmerila svoje mnenje in cilje.

Poleg anketnih vprašalnikov sem za izvedbo empiričnega dela odšla na teren, kjer sem si ogledala računalniški tečaj, kako poteka, kako udeleženci sprejemajo znanje in kako hitro se učijo. Z opazovanjem sem ugotovila veliko. Sama menim, da če bi pristopila do njih in jih spraševala, ne bi izvedela toliko, kot sem, saj bi se drugačno odzvali – "nenaravno". Z natančnim opazovanjem – ne da bi vedeli, da jih opazujem sem, uvidela njihovo dejansko znanje in spopadanje z računalništvom.

Opazovala sem tudi vodjo računalniškega tečaja, kako podaja znanje, kako strpen je itd. Po koncu tečaja sem izvedla intervju z eno izmed udeleženk in predsednico Univerze za 3. življenjsko obdobje v Žalcu.

Ko sem končala s predstavitvijo rezultatov, sem preverila veljavnost svojih hipotez in napisala še svoje mnenje glede na dobljene rezultate in zapisala spoznanja, kako gledam osebno na te ljudi, ki se udeležujejo tečajev.

Za pomoč oblikovanja besedila in predstavitve v Microsoft wordu sem uporabila navodila za seminarske naloge, ki jih oblikujemo na šoli, in navodila za raziskovalno nalogo

(http://www2.arnes.si/~oscefr2s/navodilo_za_izdelavo_izgled_predstavitev_RN_10_11.pdf, povzeto 1. 3. 2014).

2 TEORETIČNI DEL

2.1 TELEKOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA

Razvoj nove tehnologije in staranje prebivalstva v razvitih državah sta premosorazmerna procesa, saj tehnološke novosti ekspandirajo z astronomsko hitrostjo, starostna populacija pa se nenehno povečuje. Tehnologija je s procesom staranja povezana posredno in neposredno. Pojav vedno novejših metod zdravljenja in zgodnje odkrivanje bolezni močno vplivata na podaljševanje življenjske dobe, posredno pa tudi na večjo nesamostojnost in odvisnost starejših ljudi od okolja, medtem ko na drugi strani pojav nove tehnologije omogoča starejšemu človeku, da čim dlje živi samostojno v svojem bivalnem okolju (Kokalj, 2008, str. 20, cit. po Hojnik Zupanc, 1999, str. 147-159).

2.2 MEDGENERACIJSKO UČENJE

Medgeneracijsko učenje je potekalo v zgodovini v različnih okoljih, na delu, v družini, ob prireditvah, obredih ipd. Starejši so znanje prenašali na mlajše. V sodobnosti se ob medgeneracijskem učenju ne sprašujemo le o prenosu že oblikovanih pomenov in vedenja, temveč tudi o oblikovanju novih pomenov. Hitro naraščanje novosti spodbuja tudi skupno učenje, saj novi problemi narekujejo skupno reševanje in skupno učenje (Bagon, Bolčina, Ličen, 2010, str 79).

Med programe medgeneracijskega izobraževanja štejemo organizirane izobraževalne dejavnosti, ki povezujejo različne generacije. Dejavnost obogati vse vključene, poveča se medsebojno razumevanje in tako se gradi trdnejša skupnost. Medgeneracijsko izobraževanje potrebuje institucionalno podporo in spodbudo. Priložnosti zanj so velike (Bagon, Bolčina, Ličen, 2010, str 79).

2.3 RAČUNALNIŠTVO

Računalnik je naprava za avtomatsko obdelavo podatkov, in to velikega števila podatkov. Seveda ne gre le za ogromne množice števil, ampak tudi za različne znake, besedila, slike, zvočne in druge fizikalne signale itd. Računalnik sicer ne more opraviti nobene operacije, ki je ne bi zmoget tudi človek, a je bistveno hitrejši in točnejši. To velja zlasti pri izpeljavi zahtevnejših matematičnih operacij, zapletenih računov v fiziki, kemiji, gradbeništvu, strojništvu, itd.

Posebno veljavo si je pridobil v tako imenovanem naravoslovno-tehničnem in razvojno-raziskovalnem področju, kjer si znanstvenega dela brez računalnika skoraj ne moremo več predstavljati. Povsem se je že uveljavila metoda dela, ko reševanje določenega problema poteka v obliki neke vrste dialoga med človekom in računalnikom (t. i. interaktivno reševanje problemov). Torej je človek tisti, ki išče nove

poti, ideje in variante, računalnik pa s svojo osnovno sposobnostjo, da hitro in natančno izračunava, preverja postavljene modele oziroma rešitve.

Dela, za katera je človek nekdanj potreboval ogromno časa (tudi po več tednov, mesecev, tudi let), lahko v večini primerov opravi računalnik v zelo kratkem času. Pomembna prednost računalnika je v tem, da informacije pomni in zmore nepretrgano in povsem enako točno »delati« tudi daljše časovno razdobje. Zato ga srečujemo na vseh področjih življenja in tehnike: pri krmiljenju in nadzoru neposredne proizvodnje v tovarnah, pri obdelavi podatkov v uradih itd. (http://splet-stari.fnm.uni-mb.si/pedagoska/didgradiva/ucbenik/p5_2.htm, povzeto, 1. 3. 2014).

Pomen računalnikov narašča na vseh področjih, čeprav smo še daleč od tega, da bi izkoristili vse možnosti. Vendar ne prinaša zgolj zadovoljstva, ampak tudi nevarnosti na mnogih področjih, predvsem pa se vse več stvari odteguje človeški dimenziji (http://home.izum.si/COBISS/OZ/2006_3/html/clanek_01.html, povzeto, 1. 3. 2014).

2.4 STAROST IN STARANJE

Danes živi toliko starejših ljudi, kot jih še nikoli ni v zgodovini človeštva. Staranje povzroči pri človeku biološke, psihološke in družbene spremembe. H kakovosti življenja močno pripomore raznovrstna informacijsko-komunikacijska tehnologija, ki vpliva na naš način življenja in prodira skoraj v vse pore posameznikovega vsakdana. Pri tem ne smemo zanemariti dejstva, da je tehnologija tudi priložnost, ki jo lahko posameznik sprejme ali ne, ali izkoristi, da bi dosegel določene cilje (Kokalj, 2008, str. 7).

2.5 POTREBE STAREJŠIH

Potrebe starejših so različne, odvisne predvsem od tega, kako se staramo. Nekateri starostniki so še dolgo telesno in duševno čili, ukvarjajo se s športom, hodijo na izlete, vozijo avtomobil in dostikrat, kljub pešanju nekaterih življenjskih funkcij, tudi delajo. Drugi so bolni, onemogli in potrebujejo pomoč pri osnovnih dnevnih aktivnostih, kot so hranjenje in oblačenje.

Staranje je proces, ki povzroča upadanje moči človeškega telesa in duševnosti ter je povezano s celo vrsto starostnih bolezni, kot so Alzheimerjeva bolezen, arterioskleroza, apatija, depresija, demenca in z drugimi težavami, ki zahtevajo dobro zdravstveno oskrbo, nego in skrb. Poleg telesnega pa so pomembni tudi drugi vidiki in potrebe starejših, ki so povezani z ekonomskim statusom, z zadovoljevanjem psihosocialnih potreb in problemom medgeneracijske povezanosti.

Za mirno preživljanje tretjega življenjskega obdobja mora biti starejšim zagotovljena ekonomska varnost. Za to so lahko poskrbeli že sami med aktivnim življenjem, v

nasprotnem primeru je družina oz. družba tista, ki mora zagotoviti ekonomsko varnost starejših. Zelo pomembno je tudi uresničevanje psihosocialnih potreb starejših. Pomembno je varno okolje in varno zatočišče, ki daje občutek pripadnosti, zasebnosti, individualnosti in samostojnosti. Starejši morajo občutiti, da so del skupnosti, da bo nekdo poskrbel za njih, jih poslušal, tolažil in se veseli z njimi. Ljubezen, intimnost in bližina vplivajo na zadovoljstvo z življenjem in na dobro počutje. Starejši ljudje potrebujejo pristen osebni medčloveški odnos, ki jih navdaja z občutkom pomembnosti in varnosti.

Ker se starejšim ljudem praviloma znižuje tako fizična kot tudi socialna samopodoba, potrebujejo čim več socialnih interakcij, tudi zunaj družinskih odnosov, stike in pogovore s prijatelji ter znanci. Vse te socialne interakcije so ključnega pomena za kakovostno življenje starostnika, saj preprečujejo socialno otopelost in izoliranost. Morebiten odhod iz družinskega okolja pomeni veliko spremembo za starostnika, saj izgubi stik z okoljem, ki mu je bil domač in poznan. Zato je še posebej pomembno, da se ohranijo čim bolj pristni in čim bolj pogosti družinski stiki.

Za starostnike je še posebej pomembna komunikacija s pripadniki mlajših generacij. Na ta način si širijo obzorje in pogled na sedanji svet, po drugi strani pa se počutijo koristni, saj prenašajo svoje izkušnje in modrost na mlajše generacije. Za starostnike, ki nimajo družin, so stiki s prostovoljci različnih generacij zelo pomembni. Na splošno velja, da je za dobro sožitje z bližnjimi kot tudi s širšo družbo pomembna komunikacija z mladimi, srednje starimi in starimi ljudmi.

Za starejše je zelo pomembno, da svoj čas preživijo ustvarjalno, da se ne predajajo malodušju in dolgočasju. Ustvarjalno preživljanje prostega časa, razne dejavnosti, prilagojene zmožnostim in interesom posameznika, izobraževanje in podobno, nudijo možnost nadaljnega učenja in možnost nadaljnega osebnostnega razvoja.

Prehod v tretje življenjsko obdobje je za večino ljudi eden od najbolj stresnih in bolečih mejnikov v življenju, povezanih s številnimi spremembami in novostmi. Pa vendarle, starost ni konec življenja, je le drugačno obdobje, ki je prav tako lahko lepo in smiselno, predvsem takrat, ko se starostniku zagotovijo pogoji in možnosti, ki mu omogočajo način življenja, ki ga izbere sam, po lastnih kriterijih (<http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/potrebe-starejsih>, povzeto, 1. 3. 2014).

2.6 PREDNOSTI IN SLABOSTI RAČUNALNIŠTVA ZA LJUDI V 3. ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU

Članek iz zlataleta.com:

Zakaj bi bilo dobro za starejšo osebo, da se spozna z računalništvom?

Seveda se lahko pod tem vprašanjem naniza več odgovorov. Starejši človek je že zaradi starosti socialno odrinjen na rob družbe. Neizobraženost oz. neobvladovanje novih tehnologij to odrinjenost še povečuje. S spoznavanjem računalništva pridobi spet občutek pripadnosti družbi, pa naj gre za osebne kroge (znotraj družine) ali v širšem smislu (med znanci ali celo ustvarjanje novih stikov).

Z obvladovanjem računalnika si bo starejša oseba nedvomno izboljšala kvaliteto življenja. Ne morete več vsak dan od doma, ker avta več ne vozite, morda težko hodite, neradi pa nenehno prosite druge za usluge? Iskanje informacij, komunikacija, kasneje pa tudi zahtevnejša opravila: nakupovanje, spremljanje bančnega računa, itd. Vse to se lahko opravi od doma.

Kaj starejše pri tem ovira?

- Strah pred visokimi cenami in zahtevnostjo aparatur.
- Bojazen, da bi lahko nekaj pokvarili.
- Pomislek, da svojih bližnjih ne bi več srečevali v živo, ampak bi jih opazovali le skozi ekran.
- Misel, da bi preveč časa preživel doma ob računalniku.

Zgornje trditve nam povedo, da je (ne)spoznavanje z računalništvom vedno povezano s strahom. Strahom pred neznanim. Ta je glavni sovražnik in glavna ovira pri sprejemanju novih znanj, novih navad, še posebej pri starejših. Torej naša naloga ni toliko v kopičenju računalniškega znanja, temveč v premagovanju strahu. Od tam naprej pa bo vse lažje.

Navodila, kako se zadeve lotimo?

1. Najprej je potrebno opraviti nakup, kjer se srečamo s finančnim zalogajem, a pri tem odpade del strahu: "Le kaj lahko vse uničim na računalniku, ki povrh še moj ni" Tukaj se predlaga pomoč domačih ali mlajšega prijatelja, ki mu je to področje bolj domače. Potrebno je vedeti, da na začetku ne potrebujemo zelo zmogljivega računalnika ali celo novega.

2. Poprosimo nekoga (še najbolje isto osebo, ki je pomagala pri nakupu), da pomaga pri začetkih. Ta oseba naj bo potrpežljiva in konkretno se ji pove, kaj želimo doseči z njegovo pomočjo. Kljub takšnim opozorilom se lahko zgodi, da so bližnji odnosi včasih prezahtevni in taka pomoč ne deluje najbolj.

3. Odločite se za računalniški tečaj za začetnike. Pri izbiri bodite pozorni, da bo tečaj primeren tudi za starejše in ne daljši od 30 – 40 ur, skupina pa naj bo čim manjša. Tu bo prav prišel nasvet kogar koli, ki bo znal koga priporočiti. Kasneje se lahko odločite tudi za naprednejše tečaje, a se bolj priporoča individualna pomoč.

4. Po naučenih osnovah je ostalo še nekaj nerazčiščenih pojmov. Predvsem pa imate povsem svoje cilje, kaj želite početi z računalnikom, pa vas tega zlepa ne bodo naučili na tečaju: poiskati kontakt sorodnika, zbrati informacije o nekem kraju, narediti predstavitev s fotografijami.

5. Po opravljenih štirih točkah boste osnovni uporabnik računalnika. Od tu naprej ste sposobni sami nabirati dodatno znanje. Če vam brskanje in učenje preko spleta še vedno ni domače, zavijte v najbližjo knjižnico, kjer vam bodo predlagali več kot dovolj gradiva.

6. Vsekakor pa je najboljši način učenja učenje z računalnikom samim. Skoraj vsi programi vsebujejo svoj center za pomoč. Na koncu pa boste na skoraj vsako vprašanje našli odgovor v »knjižnici vseh knjižnic« – na svetovnem spletu (<http://zlataleta.com/stari-ljudje-in-racunalnik/>, povzeto, 1. 3. 2014).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je bilo 151 anketnih vprašalnikov, ki so bili poslani na 45 univerz za 3. življenjsko obdobje, od tega so jih izpolnili udeleženci računalniškega tečaja v 3. življenjskem obdobju (117 anketnih vprašalnikov), vodje računalniških tečajev (14 anketnih vprašalnikov) in vodje univerz za 3. življenjsko obdobje (20 anketnih vprašalnikov).

3.2 ČAS RAZISKAVE

Spletno anketiranje je poteklo v času od 3. 2. 2014 do 22. 2. 2014. Intervjuja sta bila opravljena 3. 3. 2014.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

Pridobljene odgovore iz anketnih vprašalnikov sem razvrstila in jih računalniško obdelala. Tabele sem sestavila tako, da je pregledno, koliko ljudi je odgovorilo na določeno vprašanje, na drugi strani sem število odgovorov spremenila v odstotke. Intervjuja sem posnela ter ju kasneje pretipkala.

3.4 PREDSTAVITEV IN UTEMELJITEV RAZULTATOV

V nadaljevanju sledi analiza spletnih anketnih vprašalnikov.

ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA UDELEŽENCE RAČUNALNIŠKEGA TEČAJA

Na anketni vprašalnik je odgovorilo 117 udeležencev računalniškega tečaja. Od tega 49 moških in 68 žensk, povprečna starost anketirancev je bila 65 let. Anketni vprašalnik je bil anonimen.

1. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Tabela 1: Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Zelo uporabno znanje	99		84.6%
Nepotrebno, vendar brez tega znanja danes ne gre	13		11.1%
Neuporabno oz. nepotrebno znanje	1		0.9%
Drugo	4		3.4%
Vsi rezultati	117		

Večina udeležencev tečaja je mnenja, da je računalništvo v 3. življenjskem obdobju zelo uporabno znanje. 11,1% udeležencev se zaveda, da brez tega znanja ne gre, a kljub vsemu navajajo, da je nepotrebno. Pod drugo so napisali, da to ni nujno potrebno znanje, da zavaja in jemlje čas, da pomeni zabavo in druženje.

2. Kje ste izvedeli za tečaj računalništva?

Tabela 2: Kje ste izvedeli za tečaj računalništva?

Na internetu	3		2.6%
Od prijateljev	26		22.2%
Na univerzi za 3. življenjsko obdobje	84		71.8%
Drugo	4		3.4%
Vsi rezultati	117		

71,8% ljudi je za računalniški tečaj izvedelo na univerzi za 3. življenjsko obdobje. Ostali pa so za tečaj izvedeli od prijateljev in na internetu. Pod drugo so napisali, da so za ta tečaj izvedeli v knjižnici in na ultramaratonu.

3. Zakaj ste se odločili za obisk računalniškega tečaja?

Tabela 3: Zakaj ste se odločili za obisk računalniškega tečaja?

Zaradi pošiljanja elektronske pošte	5		4.3%
Zaradi brskanja po internetu	12		10.3%
Zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem	87		74.4%
Drugo	13		11.1%
Vsi rezultati	117		

74,7% udeležencev računalniškega tečaja se je zanj odločilo zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem, 10,3% pa zaradi brskanja po internetu. Pod drugo so napisali, da so šli na tečaj iz radovednosti, širitve znanja in splošne uporabnosti računalnika, ker ne vedo, kam bi s prostim časom, ter zaradi dopolnjevanja znanja različnih področij, zaradi vseh zgoraj navedenih možnosti, utrjevanja znanja, obnovitve in razširitve znanja, ker je to danes nuja, zaradi dela z računalnikom, zaradi splošne razgledanosti.

4. Ali vas je kdo spodbudil oz. nagovoril, da obiščete računalniški tečaj, in kdo?

Tabela 4: Ali vas je kdo spodbudil oz. nagovoril, da obiščete računalniški tečaj?

Ne	83		70.9%
Da, kdo	34		29.1%
Vsi rezultati	117		

Večino udeležencev računalniškega tečaja ni nihče nagovoril za obiskovanje le-tega. 29,1% pa se jih je udeležilo na pobudo hčera, prijateljev, vnukov, slovenske UTZO Ljubljana, žene, sinov, strank in stroke.

5. Ali je za ljudi v 3. življenjskem obdobju pomembno, če obiskujejo tečaj računalništva?

Tabela 5: Ali je za ljudi v 3. Življenjskem obdobju pomembno, če obiskujejo tečaj računalništva?

popolnoma se strinjam	77		65.8%
strinjam se	33		28.2%
niti-niti	5		4.3%
ne strinjam se	1		0.9%
sploh se ne strinjam	1		0.9%
Vsi rezultati	117		

Večina se strinja, da je računalništvo v 3. življenjskem obdobju pomembno, le 1,8 % se jih s tem ne strinja.

6 Koliko znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj?

Tabela 6: Koliko znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj?

Nič	31		26.5%
Zelo malo	39		33.3%
Malo	36		30.8%
Veliko	9		7.7%
Zelo veliko	2		1.7%
Vsi rezultati	117		

33,3% udeležencev je imelo zelo malo znanja pred vključitvijo v računalniški tečaj, 30,8% malo in 26,5% nič znanja.

7. Katera znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj? (možnih je več odgovorov)

Tabela 7: Katera znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj?

Prižig računalnika	89		19.4%
Pomen tipk na tipkovnici	70		15.3%
Odpiranje spletnih brskalnikov	52		11.3%
Pošiljanje in odpiranje e-pošte	54		11.8%
Povezovanje z internetom	52		11.3%
Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,..)	28		6.1%
Prenašanje datotek iz telefona v računalnik	11		2.4%
Uporaba antivirusnih programov	10		2.2%
Uporaba programa Microsoft Office	35		7.6%
Uporaba tiskalnika	39		8.5%
Drugo	19		4.1%
Vsi rezultati	459		

Predn so se udeležili tečaja, je 19,4% že znala prižgati računalnik in poznala pomen tipk na tipkovnici v 15.3%. Pod drugo so napisali, da niso imeli nobenega znanja, ena udeleženka je napisala, da je programe spoznala v računovodstvu, da so poznali program Microsoft Excel in da so znali vsakega malo.

8. Kaj se želite naučiti v tem tečaju? (možnih je več odgovorov)

Tabela 8: Kaj se želite naučiti?

Prižig računalnika	30		5.9%
Pomen tipk na tipkovnici	32		6.3%
Odpiranje spletnih brskalnikov	50		9.8%
Pošiljanje in odpiranje e-pošte	54		10.5%
Povezovanje z internetom	56		10.9%
Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,..)	71		13.9%
Prenašanje datotek iz telefona v računalnik	50		9.8%
Uporaba antivirusnih programov	50		9.8%
Uporaba programa Microsoft Office	52		10.2%
Uporaba tiskalnika	45		8.8%
Drugo	22		4.3%
Vsi rezultati	512		

Udeleženci računalniškega tečaja se želijo najbolj naučiti shranjevanje datotek (13,9%), povezovanje z internetom (10,9%), odpiranje ter pošiljanje e-pošte (10,5%) in uporabo programa Microsoft Office (10,2%). Pod drugo so napisali, da vse oz. čim več, obnoviti in pridobiti nova znanja, vse o uporabi za lastno dušo, excel, prenos fotografij, družabna omrežja in skype.

9. Katero vrsto računalniškega tečaja obiskujete?

Tabela 9: Katero vrsto računalniškega tečaja obiskujete?

Začetni tečaj	23		19.7%
Nadaljevalni tečaj	66		56.4%
Obnovitveni tečaj	23		19.7%
Drugo	5		4.3%
Vsi rezultati	117		

Najpogosteje udeleženci obiskujejo nadaljevalni tečaj (56,4%), začetnega in obnovitvenega pa 19,7%. Pod drugo so napisali, da obiskujejo excel, digitalno fotografijo, dopolnilna znanja in obdelava fotografij.

10. Kako pogosto obiskujete razpisane časovne termine računalniškega tečaja?

Tabela 10: Kako pogosto obiskujete razpisane časovne termine računalniškega tečaja?

Vedno	56		47.9%
Zelo pogosto	16		13.7%
Pogosto	20		17.1%
Redko	14		12%
Zelo redko	11		9.4%
Vsi rezultati	117		

47,9% udeležencev računalniškega tečaja vedno obiskuje razpisane termine le-tega, sledijo pa tisti, ki časovne termine obiskujejo zelo pogosto (13,7%).

11. Ali imate udeleženci računalniškega tečaja vpliv na razpis časovnih terminov?

Tabela 11: Ali imate udeleženci računalniškega tečaja vpliv na razpis časovnih terminov?

Vedno	21		17.9%
Zelo pogosto	10		8.5%
Pogosto	25		21.4%
Redko	29		24.8%
Zelo redko	11		9.4%
Nikoli	21		17.9%
Vsi rezultati	117		

24,8% udeležencev lahko redko vpliva na razpis časovnih terminov računalniškega tečaja, pogosto pa jih meni 21,4%. Nikoli te možnosti nima pa je odgovorilo 17,9% anketiranih.

12. S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) pred vključitvijo v računalniški tečaj?

Tabela 12: S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) pred vključitvijo v računalniški tečaj?

Slabo Izvrstno
2.34 / 5

Med 117 udeleženci računalniškega tečaja je povprečen odgovor 2.34, na skali od 1 do 5.

13. S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) po koncu računalniškega tečaja?

Tabela 13: S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) po koncu računalniškega tečaja?

Slabo Izvrstno
3.11 / 5

Med 117 udeleženci računalniškega tečaja je povprečen odgovor 3.11 (na skali od 1 do 5).

14. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki? (možnih je več odgovorov)

Tabela 14: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?

S prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju	74		54.8%
Z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah v okviru interesnih dejavnosti	34		25.2%
Preko okroglih miz v šolah	18		13.3%
Drugo	9		6.7%
Vsi rezultati	135		

Večina (54,8%) meni, da bi udeležence v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki vključili tako, da bi bili dijaki prisotni na tečajih, 25,2% pa meni, da bi se povezovali z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah v okviru interesnih dejavnosti. Pod drugo so napisali, da ta način, kot je sedaj, daje možnost potrebne pomoči.

15. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj spodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi pri učenju računalništva? (možnih je več odgovorov)

Tabela 15: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj spodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi pri učenju računalništva

Z oglasi na univerzi oz. po društvih	54		30.2%
Preko medijev	58		32.4%
Preko medgeneracijskih druženj	59		33%
Drugo	8		4.5%
Vsi rezultati	179		

Načini kako bi po mnenju udeležencev računalniškega tečaja še bolj spodbudili k udeležbi ljudi v 3. življenjskem obdobju, so si med seboj skoraj izenačeni. Izpostavljeni so načini preko medgeneracijskih druženj (33%), preko medijev (32,4%) in preko oglasov na univerzi oz. preko društev (30,2%). Pod drugo so udeleženci napisali, da s predstavami, osebno ali preko prijateljev.

ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA VODJE RAČUNALNIŠKEGA TEČAJA

Na ta anketni vprašalnik je odgovorilo 14 vodij, od tega 7 moških in 7 žensk. Povprečna starost anketirancev je 54.4 let. Anketni vprašalnik je anonimen.

1. Na čigavo pobudo ste se odločili voditi tečaj računalništva za udeležence v 3. življenjskem obdobju? (možnih je več odgovorov)

Tabela 16: Na čigavo pobudo ste se odločili voditi tečaj računalništva za udeležence v 3. življenjskem obdobju?

Na lastno pobudo	6		35.3%
Na pobudo vodstva univerze za 3. življenjsko obdobje oz. društva	9		52.9%
Na pobudo udeležencev računalniškega tečaja	2		11.8%
Drugo	0		0%
Vsi rezultati	17		

Večina (52,9%) se je odločila voditi tečaj računalništva za ljudi v 3. življenjskem obdobju na pobudo vodstva Univerze za 3. življenjsko obdobje, 35,3 % jih vodi tečaj zaradi lastne pobude, 11,8% pa na pobudo udeležencev računalniškega tečaja.

2. Menite, da je možnost vključitve v učenje računalništva v 3. življenjskem obdobju dovolj velika v slovenskem prostoru?

Tabela 17: Menite, da je možnost vključitve v učenje računalništva v 3. življenjskem obdobju dovolj velika v slovenskem prostoru?

Da	8		57.1%
Ne	2		14.3%
Ne vem	1		7.1%
Drugo	3		21.4%
Vsi rezultati	14		

Večina (57,1%) vodij je mnenja, da je možnost vključitve v učenje računalništva v 3. življenjskem obdobju dovolj velika v slovenskem prostoru. Pod drugo so napisali, da je to odvisno od kraja bivanja in lokalne spodbude okolja.

3. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj spodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi za učenje računalništva? (možnih je več odgovorov)

Tabela 18: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj spodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi za učenje računalništva?

Z oglasi na univerzi oz. po društvih	7		24.1%
Preko medijev	12		41.4%
Preko medgeneracijskih druženj	7		24.1%
Drugo	3		10.3%
Vsi rezultati	29		

Vodje računalniškega tečaja so najpogosteje odgovorili, da bi ljudi v 3. življenjskem obdobju v 41,4% spodbudili k aktivni udeležbi za učenje računalništva preko medijev. Pod drugo so napisali, da bi jih osebno povabili.

4. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki? (možnih je več odgovorov)

Tabela 19: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?

S prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju	9		45%
Z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah v okviru interesnih dejavnosti	6		30%
Preko okroglih miz v šolah	2		10%
Drugo	3		15%
Vsi rezultati	20		

Najpogosteje (45%) vodje računalniškega tečaja menijo, da bi udeležence računalniškega tečaja vključili v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki s prisotnostjo dijakov na tečaju. Pod drugo so napisali, da bi srednje šole ponudile opremo in prostore ter prakso učencev.

5. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Tabela 20: Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Zelo uporabno znanje	13		92.9%
Nepotrebno, vendar brez tega znanja danes ne gre	0		0%
Neuporabno oz. nepotrebno znanje	0		0%
Drugo	1		7.1%
Vsi rezultati	14		

92,9% vodij računalniškega tečaja meni, da je računalništvo v 3. življenjskem obdobju zelo uporabno znanje. Le eden vodja je navedel, da je to znanje nujno potrebno, če hočemo iti v korak s časom.

6. Ali se strinjate, da ljudje v 3. življenjskem obdobju obiskujejo tečaj računalništva?

Tabela 21: Ali se strinjate, da ljudje v 3. življenjskem obdobju obiskujejo tečaj računalništva?

Popolnoma se strinjam	13		92.9%
strinjam se	0		0%
niti-niti	1		7.1%
ne strinjam se	0		0%
sploh se ne strinjam	0		0%
Vsi rezultati	14		

92,9% vodij računalniškega tečaja popolnoma podpira obiskovanje tečaja računalništva v 3. življenjskem obdobju.

7. Ali je naporno voditi tečaj računalništva za ljudi v 3. življenjskem obdobju?

Tabela 22: Ali je naporno voditi tečaj računalništva za ljudi v 3. življenjskem obdobju?

Da, pogosto	3		21.4%
Da, redko	2		14.3%
Ne	6		42.9%
Drugo	3		21.4%
Vsi rezultati	14		

42,9% vodij meni, da ni naporno voditi računalniškega tečaja za ljudi v 3. življenjskem obdobju. Pod drugo so napisali, da so zelo zainteresirani ter da je potrebna individualna obravnava, saj so zaradi različne starosti udeležencev razlike večje in zahtevnejše ter je potrebno veliko potrpljenja in znanj predavatelja.

8. Zakaj je naporno voditi ta tečaj? (možnih je več odgovorov)

Tabela 23: Zakaj je naporno voditi ta tečaj?

Počasna dojemljivost snovi	6		30%
Nam "logične" stvari udeležencem tečaja niso	3		15%
Ni naporno vodenje računalniškega tečaja	6		30%
Drugo	5		25%
Vsi rezultati	20		

Vodje računalniškega tečaja v 30% menijo, da ni naporno voditi računalniškega tečaja. V enakem odstotku menijo, da je razlog napornega vodenja tečaja počasno dojetje snovi. Pod drugo pa navajajo, da ni naporno, saj so udeleženci zainteresirani, imajo pa različna predznanja, poudarjajo pa tudi nujnost individualne obravnave in potrebo po medgeneracijskem sodelovanju.

9. Zakaj menite, da se ljudje v 3. življenjskem obdobju odločajo za tečaj računalništva? (možnih je več odgovorov)

Tabela 24: Zakaj menite, da se ljudje v 3. življenjskem obdobju odločijo za tečaj računalništva?

Zato, ker je to uporabno znanje	8		32%
Zato, ker je danes brez uporabe računalnika težko	8		32%
Zaradi druženja s sovrstniki	8		32%
Drugo	1		4%
Vsi rezultati	25		

Po mnenju vodij računalniškega tečaja so razlogi za obisk računalniškega tečaja v 3. življenjskem obdobju v uporabnem znanju, potrebi današnjega časa in druženja s sovrstniki. Vsi trije možni odgovori se pojavljajo v enakem odstotku (32%). Pod drugo je bilo napisano, da zaradi vsega naštetega.

10. Koliko udeleženci že znajo o računalništvu, preden pridejo na računalniški tečaj?

Tabela 25: Koliko udeleženci že znajo o računalništvu, preden pridejo na računalniški tečaj?

Nič	1		7.1%
Malo	7		50%
Veliko	0		0%
Drugo	6		42.9%
Vsi rezultati	14		

Vodje računalniškega tečaja menijo, da ima polovica udeležencev malo predznanja, nihče ne navaja veliko predznanja. Pod drugo ocenjujejo, da so primeri, ko udeleženci nimajo nobenega predznanja, redki. Poudarjajo tudi, da imajo zelo različne skupine.

11. Katera znanja s področja računalništva udeleženci najpogosteje (v povprečju) že imajo, preden so se vključili v ta tečaj (možnih je več odgovorov)

Tabela 26: Katera znanja s področja računalništva udeleženci najpogosteje (v povprečju) že imajo, preden so se vključili v ta tečaj?

Prižig računalnika	13		27.1%
Pomen tipk na tipkovnici	9		18.8%
Odpiranje spletnih brskalnikov	10		20.8%
Pošiljanje in odpiranje e-pošte	4		8.3%
Povezovanje z internetom	5		10.4%
Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,..)	0		0%
Prenašanje datotek iz telefona v računalnik	0		0%
Uporaba antivirusnih programov	0		0%
Uporaba programa Microsoft Office	1		2.1%
Uporaba tiskalnika	3		6.3%
Drugo	3		6.3%
Vsi rezultati	48		

Po mnenju vodij računalniškega tečaja udeleženci pred vključitvijo v tečaj največkrat znajo prižgati računalnik (27,1%), sledi odpiranje spletnih brskalnikov (20,8%) ter poznavanje pomena tipk na računalniku (18,8%). Pod drugo so navedli, da je stopnja predznanja zelo različna ter da nekateri nimajo nič predznanj, prav tako pa je predznanje odvisno od vrste tečaja, v katerega se vključijo.

12. Kaj se udeleženci računalniškega tečaja (v povprečju) najhitreje naučijo? (možnih je več odgovorov)

Tabela 27: Kaj se udeleženci računalniškega tečaja (v povprečju) najhitreje naučijo?

Prižig računalnika	12		21.4%
Pomen tipk na tipkovnici	7		12.5%
Odpiranje spletnih brskalnikov	12		21.4%
Pošiljanje in odpiranje e-pošte	8		14.3%
Povezovanje z internetom	8		14.3%
Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,...)	2		3.6%
Prenašanje datotek iz telefona v računalnik	0		0%
Uporaba antivirusnih programov	0		0%
Uporaba programa Microsoft	7		12.5%
Uporaba tiskalnika	0		0%
Drugo	0		0%
Vsi rezultati	56		

Udeleženci računalniškega tečaja se po mnenju in izkušnjah vodij najhitreje naučijo prižiga računalnika (21,4%), sledi odpiranje spletnih brskalnikov (21,4%), pošiljanje in odpiranje e–pošte (14,3%) ter povezovanje z internetom (14,3%).

ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA VODJE UNIVERZ OZ. DRUŠTEV ZA 3. ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Sodelovalo je 20 anketirancev, od tega 2 moška in 18 žensk, povprečna starost je 59,4 let. Anketni vprašalnik je anonimen.

1. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Tabela 28: Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Zelo uporabno znanje	20		100%
Nepotrebno, vendar brez tega znanja danes ne gre	0		0%
Neuporabno oz. nepotrebno znanje	0		0%
Drugo	0		0%
Vsi rezultati	20		

Vsi so mnenja, da je računalništvo v 3. življenjskem obdobju zelo uporabno znanje.

2. Zakaj ste se odločili za ustanovitev računalniškega tečaja? (možnih je več odgovorov)

Tabela 29: Zakaj ste se odločili za ustanovitev računalniškega tečaja?

Ker se zavedamo, da je v današnjem času to znanje zelo potrebno	17		51.5%
Zaradi večje povezanosti preko te tehnologije z okoljem	7		21.2%
Zaradi večje samozavesti ljudi, ki se bodo vključili v ta tečaj	7		21.2%
Drugo	2		6.1%
Vsi rezultati	33		

Večina (51,5%) se je odločilo za ustanovitev računalniškega tečaja, ker se zavedajo, da je v današnjem času to znanje zelo potrebno. Pod drugo so napisali, da zaradi poslovne odločitve in zaradi vsega naštetega ter zaradi manjših stroškov pošiljanja pošte od klasičnega načina.

3. Ste presenečeni o udeležbi števila ljudi na računalniškem tečaju?

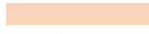
Tabela 30: Ste presenečeni o udeležbi števila ljudi na računalniškem tečaju?

Da, v pozitivnem smislu (veliko udeležencev)	14		70%
Da, v negativnem smislu (malo udeležencev)	3		15%
Ne	3		15%
Vsi rezultati	20		

Večina (70%) vodij univerz oz. društev je pozitivno presenečena zaradi velikega števila udeležencev na računalniškem tečaju.

4. Ali se strinjate, da je dobro za ljudi v 3. življenjskem obdobju, če obiskujejo tečaj računalništva?

Tabela 31: Ali se strinjate, da je dobro za ljudi v 3. življenjskem obdobju, če obiskujejo tečaj računalništva?

popolnoma se strinjam	19		95%
strinjam se	1		5%
niti-niti	0		0%
ne strinjam se	0		0%
sploh se ne strinjam	0		0%
Vsi rezultati	20		

95% vodij univerz se popolnoma strinja, da je za ljudi v 3. življenjskem obdobju dobro, če obiskujejo tečaj računalništva.

5. Zakaj menite, da se ljudje odločajo za računalniški tečaj? (možnih je več odgovorov)

Tabela 32: Zakaj menite, da se ljudje odločajo za računalniški tečaj?

Zaradi pošiljanja elektronske pošte	13		31.7%
Zaradi brskanja po internetu	12		29.3%
Zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem	15		36.6%
Drugo	1		2.4%
Vsi rezultati	41		

Po mnenju vodij univerz se ljudje najpogosteje odločijo za računalniški tečaj zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem (36,6%), brskanja po internetu (29,3%) pod drugo pa so napisali, da zaradi vsega naštetega, hitrosti sporočil in stroškov poštne.

6. Kako pogosto izvajate računalniški tečaj?

Tabela 33: Kako pogosto izvajate računalniški tečaj?

Enkrat letno	4		20%
Dvakrat letno	5		25%
Trikrat letno	3		15%
Drugo	8		40%
Vsi rezultati	20		

Računalniški tečaji se po univerzah za 3. življenjsko obdobje različno izvajajo, 20% jih izvajajo enkrat letno, 25% dvakrat letno, 15% trikrat letno in 40% drugo. Pod drugo so napisali, da ga izvajajo enkrat tedensko, enkrat mesečno, enkrat na dve leti, odvisno od financiranja, večkrat letno, vsako leto že 10 let.

7. Imate kakšne težave s pridobitvijo učiteljev za vodenje računalniškega tečaja?

Tabela 34: Imate kakšne težave s pridobitvijo učiteljev za vodenje računalniškega tečaja?

Ne	20		100%
Da, kakšne (napišite)	0		0%
Vsi rezultati	20		

Nihče od vodij univerz ni navedel, da bi imeli probleme s pridobitvijo učiteljev za vodenje računalniških tečajev.

8. Na katere načine privabljate ljudi, da se udeležujejo računalniškega tečaja? (možnih je več odgovorov)

Tabela 35: Na katere načine privabljate ljudi, da se udeležujejo računalniškega tečaja?

Z letaki	10		23.8%
Preko TV in radia	4		9.5%
Preko spleta	14		33.3%
Drugo	14		33.3%
Vsi rezultati	42		

Najpogosteje univerze za 3. življenjsko obdobje privabljajo ljudi za računalniški tečaj preko spleta (33,3%), vabijo jih tudi z letaki (23,8%). Pod drugo (33,3%) so napisali, da jih vabijo preko članstva UTŽO, časopisa, osebno in po pošti.

9. Katero vrsto računalniškega tečaja izvajate? (možnih je več odgovorov)

Tabela 36: Katero vrsto računalniškega tečaja izvajate?

Začetni tečaj	17		41.5%
Nadaljevalni tečaj	14		34.1%
Obnovitveni tečaj	4		9.8%
Drugo	6		14.6%
Vsi rezultati	41		

Najpogosteje univerze za 3. življenjsko obdobje izvajajo začetni tečaj (41,5%), malo manj nadaljevalni tečaj (34,1%). Pod drugo so napisali, da izvajajo multimedijško uporabo, specialni tečaj, splet, fotografije ter izvajajo druge vrste tečajev.

10. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki? (možnih je več odgovorov)

Tabela 37: Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?

S prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju	14		56%
Z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah v okviru interesnih dejavnosti	6		24%
Preko okroglih miz v šolah	1		4%
Drugo	4		16%
Vsi rezultati	25		

Vodje univerz so v večini mnenja, da bi v medgeneracijsko sodelovanje dijake vključili s prisotnostjo na računalniških tečajih (56%), sledijo odgovori, da z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah (24%). Pod drugo so napisali, da že redno sodelujejo, na vse našete načine, v okviru prakse in s skupnim projektom.

3.5 TERENSKO DELO

Z mentorjem sem odšla v Žalec, kjer sem si ogledala računalniški tečaj. Ko sem prišla, so me zelo prijazno sprejeli, vendar so bili tako zavzeti za delo, da me med delom sploh niso opazili. Voditeljica jim je razločno, počasi in lahko dojemajoče razlagala snov. Prva skupina tečaja, kjer je bilo 13 udeležencev, je bila nadaljevalna skupina, učili so se uporabljati Power Point, izdelavo, urejanje besedil, uvažanje slik, oblikovanje animacij itd. Poleg tega, da je voditeljica veliko počasneje in razumljivo razlagala, so tudi udeleženci zelo zavzeto poslušali in se učili. Voditeljica jim je preko diaprojektorja tako, da so vsi vse videli, po korakih prikazovala uporabo, zraven pa jim je na tablo pisala postopke, ki so si jih zapisovali v zvezke. Potem je vsakemu individualno pomagala, če so imeli kakšen problem, poleg njene pomoči pa so si tudi zelo pomagali med seboj.

Slika 1: Udeleženci računalniškega tečaja (3. 3. 2014)

Slika 2: Individualna pomoč udeležencem računalniškega tečaja (3. 3. 2014)

V drugi skupini je bilo 7 udeležencev, kjer je bilo več problemov z razumevanjem, saj so obiskovali začetni računalniški tečaj. Učili so se shraniti sliko z interneta v računalnik. Potrebovali so sicer več individualne pomoči, vendar so bili tudi oni zelo delovni in so se želeli novo snov naučiti-

3.6 INTERVJUJI

V nadaljevanju sledita intervjuja, ki sta bila opravljena po ogledu računalniškega tečaja v Žalcu z namenom pridobiti informacije o računalniškem tečaju, ki se izvaja preko Univerze za 3. življenjsko obdobje Žalec.

3.6.1 INTERVJU Z GOSPO MARIJO MASNEC

Intervju z gospo Marijo Masnec je bil izveden 3. 3. 2014 z namenom ugotoviti, kako gospa, ki je predsednica Univerze za 3. življenjsko obdobje v Žalcu, gleda na izvajanje računalniškega tečaja.

1. Najprej bi vas prosila, da mi poveste nekaj o sebi in vašem delu.

Moje ime je Marija Masnec in sem predsednica Univerze za 3. življenjsko obdobje v Žalcu, kjer izobražujemo in se družimo z ljudmi vseh generacij. Predvsem pa izobražujemo starejše, ki se želijo naučiti nekaj novega.

2. Natančno, kakšna je vaša vloga na univerzi?

Moja vloga je, da odgovarjam za vse programe, drugič za finance in tretjič za koordinacijo ter predvsem za logistiko.

Slika 3: Intervjuvanje gospe Marije Masnec (3. 3. 2014)

3. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Računalništvo v 3. življenjskem obdobju je izredno, izredno pomembno, še predvsem zato, ker smo v Evropi in praktično brez računalništva ne moramo več biti. To pa je še posebno pomembno za starejšo generacijo, ki nismo odraščali z računalniki, ampak se moramo tega naučiti sedaj. Pri nas na univerzi smo približno 70% prijavljenih že izobrazili, kar nam je zelo pomagalo pri financah, saj pošto sedaj pošiljamo preko e-pošte in s tem so primorani pogledati v računalnik vsak dan – tako se več ukvarjajo z računalniki in se privajajo nanje.

4. Zakaj se po vašem mnenju ljudje odločijo za udeležitev računalniškega tečaja?

Zaradi tega, kar sem že prej povedala, druga stvar pa je, naš slogan je "Izobražujemo in združujemo". Druženje starejšim ogromno pomeni.

5. Na kakšen način izbirate mentorje za računalniške tečaje?

To je posebna naloga. Mentorji morajo biti profesionalci, to se pravi, da morajo imeti ustrezno izobrazbo, med drugim morajo biti sposobni izobraževati starejše. Zato smo mi preko projekta Ministrstva za izobraževanje Republike Slovenije izobraževali mentorje, in sicer mentorje specialiste za starejše, to je eden izmed zelo pomembnih projektov, ki je v razvoju in ki še teče.

3.6.2 INTERVJU Z GOSPO ALBINCO KMECL

Intervju z gospo Albinco Kmecl je bil izveden 3. 3. 2014 z namenom ugotoviti, kako gospa, ki je udeleženka računalniškega tečaja na Univerzi za 3. življenjsko obdobje v Žalcu, gleda na izvajanje računalniškega tečaja. Želela sem videti in predstaviti bolj subjektivne odgovore na vprašanja, da bi začutila, kako udeleženci doživljajo tečaj.

1. Na začetku bi vas prosila, da se predstavite.

Moje ime je Albinca Kmecl.

2. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

Mislim, da je zelo pomembno in kdorkoli ima možnost, bi mu priporočila, da se udeleži računalniškega tečaja. Ker to je toliko novega znanja, pa zelo lahko zadovolji naše interese, iščeš, najdeš, in zelo škoda bi bilo, če tega znanja nebi imela. Moraš se odločiti in se udeležiti. Začetki so težki, miška ti kar leti, kot da bi bila živa, ampak vsakič je bolje in potem si zelo vesel.

3. Zakaj ste se odločili, da se boste udeležiti računalniški tečaj?

Zato, ker je bilo to neznano področje zame in sem si rekla, da bom poizkusila. In zdaj sem ugotovila, da to ni takšen "bav-bav", kot na začetku zgloda.

4. Ali vas je kdo spodbudil, da se udeležite računalniškega tečaja?

Veste kaj, to sem se pa kar sama. Je pa res, da imam nekaj nečakov, takšnih mladih, kateri so mi tudi za 70-letnico kupili računalnik, in če sem že dobila to "škatlo", pa ne moreš biti tak, da tega ne bi izkoristil in se še kaj poučil.

5. Kako bi ocenili svoje znanje pred prihodom na računalniški tečaj?

Čisto nič. Niti miške nisem znala držati.

6. Ste zadovoljni z mentorji in njihovim načinom predavanj?

Zelo. Zdi se mi, da so prav izobraženi, da nas učijo v tem starostnem obdobju. Zelo so potrpežljivi, pomagajo vsakemu, če se mu zatakne, znajo spodbuditi, pohvaliti in potem se počutiš zares dobro, ker si misliš: "Joj kako sem napredovala." Še večje veselje je potem. Res so dobri za to delo.

7. Ali pri mentorjih pričakujete še kaj, kar do sedaj niste dobili oz. kakšne nasvete bi jim dali?

Verjetno vsak res ni za to, vendar jaz imam srečo, ker imam na vseh tečajih, ne samo na računalniškem, zelo imenitne mentorice. Nekateri obiskujejo tečaje za izobraževanje odraslih, ker če nisi pedagog, je to problem.

8. Kje ste imeli največ težav v smislu učenja?

Vsepovsod, saj nisem bila skoraj nič seznanjena s to tehnologijo.

Slika 4: Intervjuvanje gospe Albinke Kmecl (3. 3. 20014)

3.7 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA

Če pogledamo v prihodnost starejšega človeka, vidimo, da mu daje dobro zasnovan in načrtovan informacijsko-komunikacijski sistem velik potencial, da izboljša kvaliteto in samostojnost znotraj skupnosti. Starejšim lahko to omogočimo s komunikacijsko infrastrukturo, ki lahko zmanjša socialno izolacijo, s pomočjo tehnologije lahko obdržijo visoko raven neodvisnosti in nadzor nad svojim življenjem, s tehnologijo ostanejo čim dlje razumsko in fizično aktivni in preko nje nudijo primerno stopnjo spremljanja in nadzora tujih ljudi brez ogrožanja svoje zasebnosti (Kokalj, 2008, str. 67).

Moja raziskava kaže, da se ljudje v 3. življenjskem obdobju odločijo obiskati računalniški tečaj v večini zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem (74,4%), kar pa tudi potrjuje raziskava (Ravnik, 2013, str. 46), kjer so starejši ljudje na vprašanje o razlogih, zakaj so se vključili v izobraževanje računalništva, postavili na prvo mesto uporabnost računalniškega znanja, s katerim bi poizkušali doseči boljšo informiranost in stopiti v korak s časom. Vodje univerz najpogosteje (51,5%) menijo, da so se odločili za ustanovitev računalniškega tečaja, ker se zavedajo, da je v današnjem času to znanje zelo potrebno, in v 36,6% menijo, da se ljudje odločajo za računalniški tečaj zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem. Vodje računalniških tečajev pa menijo, da se ljudje v 3. življenjskem obdobju odločajo za tečaj računalništva zato, ker je to uporabno znanje (32%), ker je danes brez uporabe računalnika težko (32%) ter zaradi druženja s sovrstniki (32%). Gospa Marija Masnec prav tako poudarja izreden pomen računalništva v 3. življenjskem obdobju. Gospa Albinca Kmecl pa pravi, da je učenje računalništva zelo pomembno in kdorkoli ima možnost bi mu priporočila učenje računalništva.

Prva hipoteza se je glasila, da več kot polovica udeležencev računalniškega tečaja v 3. življenjskem obdobju meni, da je računalniško znanje za njih nepotrebno, čeprav se zavedajo, da brez tega znanja ne gre. Udeleženci računalniškega tečaja so samo v 11,1% mnenja, da je to znanje nepotrebno, vendar brez tega znanja ne gre, najpogosteje (84,6%) pa so mnenja, da je to zelo uporabno znanje, zato **prva hipoteza ni potrjena**. Vodje računalniškega tečaja so v 92,9%, vodje univerz pa celo v 100% mnenja, da je računalništvo zelo uporabno znanje v 3. življenjskem obdobju.

Za tečaj računalništva so udeleženci najpogosteje (71,8%) izvedeli na univerzi za 3. življenjsko obdobje.

Za obisk računalniškega tečaja so se udeleženci najpogosteje (74,4%) odločili zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem. Na to vprašanje se je vezala druga hipoteza, ki pravi, da več kot četrtina udeležencev računalniškega tečaja se je zanj odločila zaradi pošiljanja elektronske pošte. Ker so se udeleženci odločili, da so se vključili v računalniški tečaj samo v 4,3% zaradi pošiljanja elektronske pošte, **druga hipoteza ni potrjena**.

Udeleženci računalniškega tečaja se v 65,8% popolnoma strinjajo, da je za ljudi v 3. življenjskem obdobju pomembno, če obiskujejo tečaj računalništva. Vodje računalniškega tečaja pa se v 92,9% popolnoma strinjajo, vodje društev pa v 95%, da ljudje v 3. življenjskem obdobju obiskujejo tečaj računalništva. Na to je bila vezana tretja hipoteza, ki pravi, da bo več kot polovica udeležencev računalniškega tečaja, vodij računalniškega tečaja in vodij univerze za 3. življenjsko obdobje se popolnoma strinjalo, da je za ljudi v 3. življenjskem obdobju dobro, če obiskujejo tečaj računalništva, zato je **tretja hipoteza potrjena**.

Četrta hipoteza se glasi, da več kot polovica udeležencev in vodij računalniškega tečaja ter vodij univerze oz. društev za 3. življenjsko obdobje meni, da bi preko okroglih miz v šolah lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki. Udeleženci računalniškega tečaja so najpogosteje (54,8%) odgovorili, da bi se v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki vključili s prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju, za okrogle mize v šolah jih je bilo 13,3%. Vodje računalniškega tečaja so najpogosteje (45%) odgovorili prav tako s prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju, za okrogle mize v šolah jih je bilo 10%, vodje univerz pa prav tako najpogosteje (56%) menijo s prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju, za okrogle mize je bil samo en vodja (4%). **Četrta hipoteza ni potrjena**, ker po mnenju udeležencev, vodij tečajev in vodij univerze bi udeležence računalniškega tečaja vključili v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki najpogosteje s prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju.

Udeleženci in vodje računalniškega tečaja najpogosteje menijo, da bi lahko še bolj spodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi pri učenju računalništva preko medgeneracijskih druženj in medijev. Peta hipoteza se glasi, da več kot četrtnina udeležencev ter vodij računalniškega tečaja meni, da bi preko medijev še več ljudi spodbudili k uporabi računalništva. Udeleženci računalniškega tečaja so takšnega mnenja v 32,4%, vodje računalniškega tečaja pa v 41,4%, zato je **peta hipoteza potrjena**.

Udeleženci se v računalniški tečaj vključujejo zato, ker se želijo naučiti shranjevanje datotek (13,9%), uporabo programa Microsoft Office (10,2%), povezovanje z internetom (10,9%) in drugo. Preden so se vključili v računalniški tečaj, so imeli največ znanja na področju prižiga računalnika (19,4%) in poznali so pomen tipk na tipkovnici (15,3%) ter drugo. Vodje računalniškega tečaja pa menijo, da imajo udeleženci največ predhodnega znanja na področju prižiga računalnika (27,1%), odpiranju spletnih brskalnikov (20,8%) in poznajo pomen tipk na tipkovnici (18,8%). Po mnenju vodij računalniškega tečaja se njihovi udeleženci najpogosteje naučijo prižgati računalnik (21,4%) in odpirati spletne brskalnike (21,4%).

Udeleženci so svoje znanje, preden so se vključili v računalniški tečaj, na skali od 1, ki pomeni nič znanja, do 5, ki pomeni zelo veliko znanja, ocenili s povprečno oceno 2,34 po koncu računalniškega tečaja pa z oceno 3,11.

4 ZAKLJUČEK

Potovanje, skozi katerega sem potovala to šolsko leto, se bo kmalu izteklo, vendar zaključila ga bom s polno novimi izkušnjami in znanji, ki sem jih pridobila z raziskovalno nalogo.

*The only source of knowledge is experience.
(Albert Einstein)*

Tehnologija, ki je vse okoli nas, tako kot vsaka stvar na tem svetu, ima dobro in slabo plat. Naše življenje je veliko lažje, kot je bilo v preteklosti, vse poteka hitreje, ne glede na razdalje med ljudi, v minuti se lahko povežemo z nekom, ki je na drugi strani sveta, stroji nam olajšujejo delo in lažji je nadzor nad potekom vsakdanjega življenja. Vendar tehnologija prinaša tudi zasvojenost, nevarnost za naše osebne podatke, in kdo ve, kdaj nas bodo nadomestili roboti.

Otrokom, ki se rojevamo v teh časih, se zdi življenje brez tehnologije nemogoče. Problem pri tem pa je, da pozabljamo na druge vrednote, saj vse opravljamo preko računalnika.

Ljudje v 3. življenjskem obdobju niso bili navajeni sveta takšnega kot je danes, in težko se nam je preleviti oz. se postaviti v kožo starejših, kako ne razumejo vse te najnovejše tehnologije. Ko nas prosijo za pomoč, prej "izgubimo živce", preden jih kaj na učimo, ker ne znamo iti korak po korak, tako kot se učijo to starejši, pri nas ni bilo teh korakov, vsaj ne spomnimo se jih.

Ker nam je znanje položeno v roke, ga tudi ne cenimo zadosti, velikokrat bi se mogli mladi ustaviti v tej gruči ljudi in se vprašati, kako se počutijo starejši, kako je bilo v njihovih časih ter spoznati, kako oni cenijo vse znanje, ki ga pridobijo, saj ga pridobijo s trudom. Tako bi tudi mladi mogoče začeli gledati drugače na svet okoli nas.

Čeprav je tudi za starejše zelo pomembno računalništvo, ki se jim zdi vesolje, prav zabavno je slišati babico preko skypa, kadar gremo z družino na pot. Tudi ona se bolje počuti, manjši so stroški za pošto, saj zna uporabljati e-pošto, ki je brezplačna. Za starejše osebno je to velik napredek in cenijo vsako znanje bolj, ob tem znanju se počutijo ponovno živi, ponovno mladi. Pravijo, da tudi, ko se zaposlijo z učenjem računalništva, pozabijo na druge nepomembne stvari, kot je bolezen. Mislim, da bi tega se moral zavedati vsak človek in mislim, da bi zaradi tega mladi gledali na starejše in na svet čisto drugače. Da pa bi mladi pridobili te izkušnje, jih je potrebno čim več vključevati v medgeneracijsko sodelovanje s starejšimi. Pri tem šola lahko naredi zelo veliko. V okviru interesnih vsebin bi se lahko izvajal krožek, kamor bi povabili starejše in jih izobraževali o novih tehnologijah. Prav tako bi bile smiselne okrogle mize na temo računalniškega opismenjevanja.

Za zaključek naj dodam naslednjo misel:

Anyone who stops learning is old, whether at twenty or eighty. Anyone who keeps learning stays young. The greatest thing in life is to keep your mind young.
(Henry Ford)

5 VIRI IN LITERATURA

Bagon, I., Bolčina, B., Ličen, N. *Medgeneracijsko učenje na osnovni šoli v Izobraževanje – most med generacijami*. Ljudska univerza Ajdovščina. Ajdovščina, 2010, str. 79.

Hojnik Zupanc, I. *Samostojnost starega človeka v družbeno – prostorskem kontekstu*. Znanstvena knjižnica Fakultete za družbene vede. Ljubljana, 1999, str. 147-159.

http://splet-stari.fnm.uni-mb.si/pedagoska/didgradiva/ucbenik/p5_1.htm (povzeto, 8. 3. 2014).

<http://zlataleta.com/stari-ljudje-in-racunalnik/> (povzeto, 8. 3. 2014).

<http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/potrebe-starejsih> (povzeto, 8. 3. 2014).

http://pefprints.pef.uni-lj.si/1454/1/Diplomsko_delo_%C5%A0pela_Ravnik.pdf (povzeto, 13. 3. 14).

Kokalj, M. *Starejši ljudje in telekomunikacijska tehnologija*. Diplomsko delo. Fakulteta za družbene vede. Ljubljana, 2008, str. 7.

Ravnik, Š. *Generacijske razlike pri računalniškem opismenjevanju*. Diplomsko delo. Pedagoška fakulteta. Ljubljana, 2003, str. 40.

Viri slik:

Kozovinc, T., Čepin Tovornik, P. Slika 1 – 4, naslovnica (3. 3. 2014).

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik za udeležence računalniškega tečaja

Priloga 2: Anketni vprašalnik za vodje računalniškega tečaja

Priloga 3: Anketni vprašalnik za vodje univerze oz. društev za tretje življenjsko obdobje

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UDELEŽENCE RAČUNALNIŠKEGA TEČAJA

Pozdravljeni!

Moje ime je Tinkara Kozovinc in sem dijakinja Srednje zdravstvene šole Celje. V letošnjem letu sem se odločila za raziskovalno nalogo z naslovom Poznavanje in uporaba računalništva v tretjem življenjskem obdobju. Z vašo pomočjo bi rada pridobila podatke, zato vas prosim, če odgovorite na vprašanja, vzelo vam bo le nekaj minut. Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor, razen pri vprašanjih, kjer je to posebej napisano. Anketni vprašalnik je anonimen.

Datum izpolnjevanja anketnega vprašalnika: _____

Spol (obkrožite): M ali Ž

Starost (dopolnjena leta): _____ let

1. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

a) Zelo uporabno znanje

b) Nepotrebno, vendar brez tega znanja danes ne gre

c) Neuporabno oz. nepotrebno znanje

d) Drugo (napišite): _____

2. Kje ste izvedeli za tečaj računalništva?

a) Na internetu

b) Od prijateljev

c) Na univerzi za 3. življenjsko obdobje

d) Drugo (napišite): _____

3. Zakaj ste se odločili za obisk računalniškega tečaja?

a) Zaradi pošiljanja elektronske pošte

b) Zaradi brskanja po internetu

c) Zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem

d) Drugo (napišite): _____

4. Ali vas je kdo spodbudil oz. nagovoril, da obiščete računalniški tečaj, in kdo?

a) Da, kdo (napišite): _____

b) Ne

5. Ali je za ljudi v 3. življenjskem obdobju pomembno, če obiskujejo tečaj računalništva?

a) popolnoma se strinjam

b) strinjam se

c) niti-niti

d) ne strinjam se

e) sploh se ne strinjam

6. Koliko znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj?

- a) Nič
- b) Zelo malo
- c) Malo
- d) Veliko
- e) Zelo veliko

7. Katera znanja s področja računalništva ste imeli, preden ste se vključili v ta tečaj?
(Možnih je več odgovorov)

- a) Prižig računalnika
- b) Pomen tipk na tipkovnici
- c) Odpiranje spletnih brskalnikov
- d) Pošiljanje in odpiranje e-pošte
- e) Povezovanje z internetom
- f) Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,..)
- g) Prenašanje datotek iz telefona v računalnik
- h) Uporaba antivirusnih programov
- i) Uporaba programa Microsoft Office
- j) Uporaba tiskalnika
- k) Drugo (napišite): _____

8. Kaj se želite naučiti v tem tečaju? (Možnih je več odgovorov)

- a) Prižig računalnika
- b) Pomen tipk na tipkovnici
- c) Odpiranje spletnih brskalnikov
- d) Pošiljanje in odpiranje e-pošte
- e) Povezovanje z internetom
- f) Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,..)
- g) Prenašanje datotek iz telefona v računalnik
- h) Uporaba antivirusnih programov
- i) Uporaba programa Microsoft Office
- j) Uporaba tiskalnika
- k) Drugo (napišite): _____

9. Katero vrsto računalniškega tečaja obiskujete?

- a) Začetni tečaj
- b) Nadaljevalni tečaj
- c) Obnovitveni tečaj
- d) Drugo (napišite): _____

10. Kako pogosto obiskujete razpisane časovne termine računalniškega tečaja?

- a) Vedno
- b) Zelo pogosto
- c) Pogosto
- d) Redko
- e) Zelo redko

11. Ali imate udeleženci računalniškega tečaja vpliv na razpis časovnih terminov ?

- a) Vedno
- b) Zelo pogosto
- c) Pogosto
- d) Redko
- e) Zelo redko
- f) Nikoli

12. S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) pred vključitvijo v računalniški tečaj?

- a) Pred tečajem (napišite): _____
- b) Po tečaju (napišite): _____

13. S koliko bi ocenili vaše znanje računalništva na lestvici od 1 (nič znanja) do 5 (zelo veliko znanja) po koncu računalniškega tečaja?

- a) Pred tečajem (napišite): _____
- b) Po tečaju (napišite): _____

14. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?

- a) S prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju
- b) Z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah v okviru interesnih dejavnosti
- c) Preko okroglih miz v šolah
- d) Drugo (napišite): _____

15. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj vzpodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi pri učenju računalništva?

- a) Z oglasi na univerzi oz. po društvih
- b) Preko medijev
- c) Preko medgeneracijskih druženj
- d) Drugo (napišite): _____

Hvala za vaše sodelovanje!

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA VODJE RAČUNALNIŠKEGA TEČAJA

Pozdravljeni!

Moje ime je Tinkara Kozovinc in sem dijakinja Srednje zdravstvene šole Celje. V letošnjem letu sem se odločila za raziskovalno nalogo z naslovom Poznavanje in uporaba računalništva v tretjem življenjskem obdobju. Z vašo pomočjo bi rada pridobila podatke, zato vas prosim, če odgovorite na vprašanja, vzelo vam bo le nekaj minut. Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor, razen pri vprašanjih, kjer je to posebej napisano. Anketni vprašalnik je anonimen.

Datum izpolnjevanja anketnega vprašalnika: _____

Spol (obkrožite): M ali Ž

Starost (dopolnjena leta): _____ let

1. Na čigavo pobudo ste se odločili voditi tečaj računalništva za udeležence v 3. življenjskem obdobju?

a) Na lastno pobudo

b) Na pobudo vodstva univerze za 3. življenjsko obdobje oz. društva

c) Na pobudo udeležencev računalniškega tečaja

d) Drugo (napišite): _____

2. Menite, da je možnost vključitve v učenje računalništva v 3. življenjskem obdobju dovolj velika v slovenskem prostoru?

a) Da

b) Ne

c) Ne vem

d) Drugo (napišite): _____

3. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko še bolj vzpodbudili ljudi v 3. življenjskem obdobju k aktivni udeležbi za učenje računalništva?

a) Z oglasi na univerzi oz. po društvih

b) Preko medijev

c) Preko medgeneracijskih druženj

d) Drugo (napišite): _____

4. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?

a) S prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju

b) Z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah v okviru interesnih dejavnosti

c) Preko okroglih miz v šolah

d) Drugo (napišite): _____

5. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

- a) *Zelo uporabno znanje*
- b) *Nepotrebno, vendar brez tega znanja danes ne gre*
- c) *Neuporabno oz. nepotrebno znanje*
- d) *Drugo (napišite):* _____

6. Ali se strinjate, da ljudje v 3. življenjskem obdobju obiskujejo tečaj računalništva?

- a) *popolnoma se strinjam*
- b) *strinjam se*
- c) *niti-niti*
- d) *ne strinjam se*
- e) *sploh se ne strinjam*

7. Ali je naporno voditi tečaj računalništva za ljudi v 3. življenjskem obdobju?

- a) *Da, pogosto*
- b) *Da, redko*
- c) *Ne*
- d) *Drugo (napišite):* _____

8. Zakaj je naporno voditi ta tečaj?

- a) *Počasna dojemljivost snovi*
- b) *Nam "logične" stvari udeležencem tečaja niso*
- c) *Ni naporno vodenje računalniškega tečaja*
- d) *Drugo (napišite):* _____

9. Zakaj menite, da se ljudje v 3. življenjskem obdobju odločajo za tečaj računalništva?

- a) *Zato, ker je to uporabno znanje*
- b) *Zato, ker je danes brez uporabe računalnika težko*
- c) *Zaradi druženja s sovrstniki*
- d) *Drugo (napišite):* _____

10. Koliko udeleženci že znajo o računalništvu, preden pridejo na računalniški tečaj?

- a) *Nič*
- b) *Malo*
- c) *Veliko*
- d) *Drugo (napišite):* _____

11. Katera znanja s področja računalništva udeleženci najpogosteje (v povprečju) že imajo, preden so se vključili v ta tečaj? (Možnih je več odgovorov)

a) Prižig računalnika

b) Pomen tipk na tipkovnici

c) Odpiranje spletnih brskalnikov

d) Pošiljanje in odpiranje e-pošte

e) Povezovanje z internetom

f) Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,..)

g) Prenašanje datotek iz telefona v računalnik

h) Uporaba antivirusnih programov

i) Uporaba programa Microsoft Office

j) Uporaba tiskalnika

k) Drugo (napišite): _____

12. Kaj se udeleženci računalniškega tečaja (v povprečju) najhitreje naučijo? (Možnih je več odgovorov)

a) Prižig računalnika

b) Pomen tipk na tipkovnici

c) Odpiranje spletnih brskalnikov

d) Pošiljanje in odpiranje e-pošte

e) Povezovanje z internetom

f) Shranjevanje datotek (fotografij, dokumentov,..)

g) Prenašanje datotek iz telefona v računalnik

h) Uporaba antivirusnih programov

i) Uporaba programa Microsoft Office

j) Uporaba tiskalnika

k) Drugo (napišite): _____

Hvala za vaše sodelovanje!

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA VODJE UNIVERZE OZ. DRUŠTEV ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Pozdravljeni!

Moje ime je Tinkara Kozovinc in sem dijakinja Srednje zdravstvene šole Celje. V letošnjem letu sem se odločila za raziskovalno nalogo z naslovom Poznavanje in uporaba računalništva v tretjem življenjskem obdobju. Z vašo pomočjo bi rada pridobila podatke, zato vas prosim, če odgovorite na vprašanja, vzelo vam bo le nekaj minut. Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor, razen pri vprašanjih, kjer je to posebej napisano. Anketni vprašalnik je anonimen.

Datum izpolnjevanja anketnega vprašalnika: _____

Spol (obkrožite): M ali Ž

Starost (dopolnjena leta): _____ let

1. Kakšno je vaše mnenje o računalništvu v 3. življenjskem obdobju?

a) Zelo uporabno znanje

b) Nepotrebno, vendar brez tega znanja danes ne gre

c) Neuporabno oz. nepotrebno znanje

d) Drugo (napišite): _____

2. Zakaj ste se odločili za ustanovitev računalniškega tečaja?

a) Ker se zavedamo, da je v današnjem času to znanje zelo potrebno

b) Zaradi večje povezanosti preko te tehnologije z okoljem

c) Zaradi večje samozavesti ljudi, ki se bodo vključili v ta tečaj

d) Drugo (napišite): _____

3. Ste presenečeni o udeležbi števila ljudi na računalniškem tečaju?

a) Da, v pozitivnem smislu (veliko udeležencev)

b) Da, v negativnem smislu (malo udeležencev)

c) Ne

4. Ali se strinjate, da je dobro za ljudi v 3. življenjskem obdobju, če obiskujejo tečaj računalništva?

a) popolnoma se strinjam

b) strinjam se

c) niti-niti

d) ne strinjam se

e) sploh se ne strinjam

5. Zakaj menite, da se ljudje odločajo za računalniški tečaj?

a) Zaradi pošiljanja elektronske pošte

b) Zaradi brskanja po internetu

c) Zaradi večje vključenosti oz. povezanosti z okoljem

d) Drugo (napišite): _____

6. Kako pogosto izvajate računalniški tečaj?

a) *enkrat letno*

b) *dvakrat letno*

c) *trikrat letno*

d) *Drugo (napišite):* _____

7. Imate kakšne težave s pridobitvijo učiteljev za vodenje računalniškega tečaja?

a) *Da, kakšne (napišite):* _____

b) *Ne*

8. Na katere načine privabljate ljudi, da se udeležujejo računalniškega tečaja?

a) *Z letaki*

b) *Preko TV in radia*

c) *Preko spleta*

d) *Drugo (napišite):* _____

9. Katero vrsto računalniškega tečaja izvajate?

a) *Začetni tečaj*

b) *Nadaljevalni tečaj*

c) *Obnovitveni tečaj*

d) *Drugo (napišite):* _____

10. Na kakšen način bi po vašem mnenju lahko vključili udeležence računalniškega tečaja v medgeneracijsko sodelovanje z dijaki?

a) *S prisotnostjo dijakov na takšnem tečaju*

b) *Z vodenjem udeležencev takšnega tečaja po šolah v okviru interesnih dejavnosti*

c) *Preko okroglih miz v šolah*

d) *Drugo (napišite):* _____

Hvala za vaše sodelovanje!